

Vertaling tekst “intimiteit” van Ursula Büker voor het VSBS

Het thema van de huidige bijeenkomst is “intimiteit”. Voor mij was het meteen duidelijk dat ik op deze uitnodiging heel graag zou willen ingaan om hierover te vertellen. Juist omdat we binnen onze dagelijkse werking heel vertrouwd zijn met mensen met ernstige en meervoudige beperkingen, houdt dit thema ons niet zelden bezig en stelt het ons ook wel eens voor problemen.

Wanneer we dieper naar dit thema kijken, wordt het duidelijk dat het veel facetten heeft en dat het niet in één verklaring te vatten is. Niet zonder reden willen wij ons vandaag op dit thema toeleggen, om zo ons eigen standpunt te controleren.

Intimiteit betekent in eerste instantie “vertrouwdheid en innige verbondenheid”. Nabijheid en een goede relatie zijn dragende elementen tussen begeleider en bewoner/patiënt. Zonder vertrouwen zou dit werk op lange termijn niet haalbaar zijn en evolutie onmogelijk worden.

Het eerste doel in een relatie begeleider - bewoner, is het creëren van vertrouwen en dit in stand te houden. Indien dit goed lukt, vormt het aspect intimiteit minder een probleem dan wanneer dit niet lukt.

Een tweede betekenis van intimiteit = familiair, huiselijk, gezellig. We kunnen dan spreken van een intieme sfeer. We gaan er van uit dat die standaard is in een familiale woonomgeving.

Bij het horen van het begrip “intimiteit” denkt men vaak vooral aan lichamelijke nabijheid, een verbinding met seksualiteit en erotiek wordt bijna onmiddellijk gelegd.

Binnen ons werk met mensen met een ernstige en meervoudige beperking is het contact zonder lichamelijke bejegening ondenkbaar. In de verzorging zijn aanrakingen over het geheel van het lichaam vanzelfsprekend.

Wassingen in de intieme zones en verzorging na secreties behoren tot de alledaagse handelingen.

Het behoort tot routinehandelingen en we vinden het noodzakelijk om erover te spreken, anders zouden we hier vandaag niet samen zitten.

Wat maakt het thema intimiteit zo moeilijk, waarom voelen we ons er bijzonder door uitgedaagd?

We kunnen dit thema niet louter intellectueel benaderen, gezien het ons ook emotioneel, maar ook lichamenlijk aanbelangt. Daarom is het ook van belang dat we als persoon een eigen standpunt innemen.

Dit betekent heel concreet : onze ingesteldheid, onze waardigheid, onze levenservaringen en ook onze lichamelijke contactmogelijkheid zijn hierin van grote betekenis en worden steeds opnieuw bevraagd.

Met welke mensen zouden we ons privéleven als intiem willen omschrijven? In eerste instantie is dit onze familie. Ouders en kinderen kennen elkaar goed. Men is vertrouwd met elkaars voorkeuren, we kennen hun lievelingsmenu, muziek en tv-programma's.

Men weet perfect hun stemmingen in te schatten, kent hun vreugdes en droevigheden. Eén blik is voldoende, een klein gebaar of een toonval van hun stem om de ander te kunnen inschatten. Al dit behoort tot de intieme kennis.

Het "samen leven" met mensen die elkaar goed kennen geeft zekerheid, is beslissend voor geborgenheid en het gevoel thuis te zijn

Ouders van jonge kinderen zijn goed vertrouwd met het lichamelijke aspect, juist omdat verzorging de relatie gedurende deze eerste levensfase kleurt. Over een lange periode speelt secretie een belangrijke rol, zelfs het toiletbezoek van jonge kinderen wekt voor een korte periode interesse.

Men kan dus stellen dat de verhouding tussen ouder en kind als geen ander heel vertrouwd is. Maar naar mate de kinderen opgroeien tot volwassenen verdwijnt deze lichamelijke stelselmatig.

Wij zijn allemaal op de hoogte van de moeite die juist opgroeiende kinderen doen om hun "intieme sfeer" te vrijwaren. Dit betekent dat de intieme lichamelijke nabijheid slechts van korte duur is.

De intensiefste intimiteit is zonder twijfel die tussen twee liefhebbende mensen. Ze beleven door middel van hun lichaam hun liefde in veelvoudige vorm, zij komen zo nabij als geen ander mens, zij zijn intiem met elkaar.

Wij zijn ons er allemaal van bewust dat er veelvoudige vormen van seksuele beleving, hierop wordt later verder ingegaan.

Maar er zijn tevens aspecten die we met onze partner niet delen zoals de eigen lichaamsverzorging, zoals het nemen van een bad en een toiletbezoek. Dit doen we eerder alleen. Dit betekent dat we dus ook onze partner niet in alle regelmatigheid in extreem lichamenlijk contact staan per dag.

Met welke mensen delen we onze intimiteit?

We delen een andere vorm van intimiteit met een select groepje van vrienden. Zij zijn mensen met wie we vrijwillig een dicht contact onderhouden, waarbij wederzijdse interesse aan de grondslag ligt.

Vrienden hebben notie over heel intieme gebeurtenissen in ons leven. De beste vriend of vriendin weet van je intiemste gedachten, verlangens en verdriet.

In vriendschappelijke kringen definieert intimiteit zich vooral door gesprekken, heel persoonlijke kennis en emotionele nabijheid. Lichamenlijk contact speelt uitgenomen een knuffel een minder belangrijke rol.

Het groepje personen met wie we intimiteit delen is dus heel select en overzichtelijk. Het zijn personen die in de regel zelf uitgekozen zijn ofwel zijn we

met hen familiair of emotioneel heel erg verbonden. Het is zelfs mogelijk de graad van verbondenheid te bepalen. Maar het is vooral een wederzijds proces, van geven en nemen, men is zich nabij.

Grenzen worden gemeenschappelijk bepaald en steeds opnieuw gewikt en gewogen. Vandaar dat de kans op grensoverschrijding heel miniem is. Het wederzijds vertrouwen is gebaseerd op weten, dat de andere tekens van misbruik waarneemt.

De relatie bestaat steeds uit extreme nabijheid waarop een fase volgt een voldoende afstand. Belangrijk is dat beiden zelf kunnen bepalen wanneer en hoeveel nabijheid hij zoekt en toelaat.

In ons private leven doseren we de graad van intimiteit heel nauwkeurig, goed wetend dat een teveel ons zeker niet goed doet en ons op lange termijn zou beperken en nog erger belasten.

Een goede verstandhouding/relatie leeft juist van de spanning tussen nabijheid en afstand.

Dit geldt zowel voor fysieke als voor psychische intimiteit. Niemand is in staat om permanent met het diepste zieleven van de ander geconfronteerd te worden. Zo heeft ook een verliefd koppeltje steeds opnieuw fases nodig van lichamelijke afstand.

Zo waken we over onze "intieme sfeer"

Binnen ons werk met mensen met een ernstige meervoudige beperking is alles van oorsprong af anders. Namelijk kunnen we die mensen met wie we in grote mate in nabijheid staan, niet kiezen.

In dit geval is intimiteit eenzijdig, dat wil zeggen dat wij een intieme kennis over deze mensen hebben en dat voor de start van de samenwerking onze eigenheid absoluut niet relevant is.

Maar het is niet de nauwkeurige kennis over de persoonlijkheid van deze te verzorgen persoon in kwestie, die ons probleem is, integendeel. Deze informatie kan ons alleen maar ten goede komen, willen we deze mensen op een individuele manier bejegenen.

Maar het blijft natuurlijk moeilijk een juiste inschatting te maken van grensbepaling bij mensen met een ernstig meervoudige beperking.

In eerste instantie is het van belang deze grens te herkennen en er tegelijkertijd opeen respectvolle manier mee om te gaan. Want de verzorgingshandelingen moeten tenslotte wel worden uitgevoerd. Het is dus belangrijk een manier van nabijheid te vinden die voor alle partijen haalbaar is. Hierin worden wij als personeel geschoold.

Maar waarom worden we dan toch steeds opnieuw met grenzen geconfronteerd, wat betreft de dagelijkse intieme omgang?

We kunnen namelijk het tijdstip, de duur en de frequentie van intieme verzorgingshandelingen bij personen met een ernstige meervoudige beperking niet bepalen. We hebben deze te doen wanneer het noodzakelijk is, ongeacht onze eigen bevinding op dat moment.

Het mag absoluut geen rol spelen of wij op dat moment al dan niet in staat zijn extreme nabijheid te verdragen.

Hierbij moeten we ons heel erg bewust zijn, dat bij soortgelijke handelingen volgende principes van toepassing zijn: hoge graad van personaliteit, klaarheid en duidelijkheid. Een aanduiding tot erotiek of het opwekken van seksuele wensen is absoluut te vermijden.

Dit vergt een hoge graad van bewuste omgang en controle van eigen gevoelens. Hierin schuilt het gevaar dat de noodzakelijke afstand er toe leidt dat de handelingen op zich heel onpersoonlijk en zelfs mechanisch worden uitgevoerd.

En toch is deze afstand noodzakelijk ter bescherming van zowel de te verzorgen persoon als ook te “eigen bescherming”. Intensieve lichamelijke nabijheid en tegelijkertijd emotionele intimiteit sluiten we in deze samenwerking uit.

Ook al proberen we gedurende de dagelijkse verzorging emotioneel nabij te zijn door een heel bewuste contactname, toch is het van groot belang dit niet op alle lichaamsdelen te doen om op die manier misverstanden trachten te vermijden.

De scheiding hiervoor is flinterdun en een moeilijke beproeving. Dagelijkse verzorgingsmomenten mogen immers niet als functioneel mechanisch ervaren worden. Want juist dergelijke situaties kunnen tot heel vertrouwde momenten leiden en een intensivering en uitbreiding van de relatie.

Wat betreft de “zelfbescherming” stel ik me de vraag: Hoeveel intieme lichamelijke nabijheid kan ik op lange termijn verdragen? Hier zijn persoonlijke grenzen heel verschillend. Voor sommigen wordt het op termijn te veel. Een voorbeeld uit de praktijk: Voor een verpleegster, een lid van de Noord-Duitse vereniging van Basale stimulatie, werd deze vraag plots heel existentieel. Ze werkte sinds ze afstudeerde in een revalidatiecentrum voor mensen met een schedeltrauma. Na bijna 20 jaar kwam ze op een punt dat ze concludeerde: “ik kan dit werk niet meer doen, ik kan niet meer als deze lichaamsopeningen bekijken en verzorgen. Ze besloot om een ander werk te gaan doen. Ze kon deze vorm van intimiteit bij steeds wisselende mensen niet meer aan.

Andere personen daarentegen kunnen dit heel hun carrière lang verdragen..

Maar ook het aantal personen met wie wij psychisch nabij kunnen zijn, is beperkt. Het is van groot belang hier heel bewust en verantwoordelijk mee om te gaan, anders kweken we op termijn een verwachtingspatroon waaraan we niet meer kunnen voldoen. Zo gaan we eventueel ook onze eigen grenzen overschrijden.

Wat betreft de omgang met lichamelijke nabijheid, rijzen er steeds opnieuw vragen vanaf het moment dat ze geconfronteerd worden met seksualiteit, ondanks de hoge graad aan routine. We zijn ons er heel sterk van bewust dat de grenzen hier flinterdun zijn en dus gemakkelijk te overschrijden.

Hierbij stelt zich steeds opnieuw de vraag: Wat verstaan ze onder seksualiteit?

Sigmund Freud was de eerste die gedurende het begin van de vorige eeuw erop heeft gewezen, dat seksuele gedrag zich niet eerst manifesteert gedurende de puberteit, maar tevens belevenis- en gedragsdimensies zijn bij kleine kinderen.

Hij spreekt in deze samenhang van de “infantiele seksualiteit”. Deze is gekenmerkt door de samenhang van levens belangrijke lichamelijke functies, die daar zijn het zuigend gedurende de voedingsopname maar ook secretie. lustbelevissen ontstaan juist ter hoogte van de erogene zones ter hoogte van de mond en de anus.

De mond is in het bijzonder een lustorgaan bij de zuigeling. Hij vindt rust via de mond, geniet en neemt voeding op via de mond. Na mate de zuigeling ouder wordt, wordt de mond een centraal orgaan voor kennis en besef. Alles wat interessant is, wordt naar de mond gebracht en gevoeld.

De mond blijft gedurende ons hele leven een centraal orgaan wat betreft lust uitdrukking van nabijheid, aanraking en gelukzaligheid.

In dit vroege levensstadium wordt tevens centrale lust ter hoogte van de anus en de genitaliën beleefd. Door middel van lichamelijk en psychisch plezier neemt het kleine kind deel aan zijn uitscheidingen. Ieder van ons heeft hier eens getuige van mogen zijn.

Het is van groot belang het kind deze vreugde te laten beleven, juist omdat zij bijdraagt tot de ontwikkeling van ondermeer seksualiteit.

Na de gedachtegang van Freud is de infantiele seksualiteit vooral gekenmerkt door het feit, dat het seksuele doel niet gericht is op een seksueel object maar veel meer op het eigen lichaam, ze is autoerotisch.

Ook naar de huidige kennis over seksualiteit zijn we er in het algemeen van overtuigd, dat seksualiteit aangeboren is. Zij wordt gelijkgesteld aan de primaire motivaties als honger en dorst. Mensen worden geboren als seksuele wezens en zijn in staat lustvol te beleven.

Het aandeel dat aangeboren is, is slechts heel miniem en is in hoge mate afhankelijk van sociale en culturele omstandigheden. Wat maakt dat de verscheidenheid van seksuele uitingen heel groot is.

De seksualiteit van ieder mens ontwikkelt zich uitermate individueel. Zij wordt gestructureerd en gevormd door de eigen lichaams- en relatiegeschiedenis, door alles wat we vanaf ons geboorte aan lichamelijke en psychische belevenissen doorleefd hebben.

Reeds vanaf de geboorte worden grondleggende ervaringen opgedaan. Het leven van de zuigeling is op dat moment vooral gekleurd door primaire behoeftes: gevoed en vastgehouden te worden en in relatie te staan. De manier waarop deze behoeftes worden vervuld is van cruciaal belang voor ons gehele verdere leven.

Het kind verwerft vanaf deze fase van zijn leven de mogelijkheid, van psychische en lichamelijke nabijheid te kunnen genieten en zich te laten vasthouden, maar ook andere vast te houden.

Deze vaardigheden zijn bouwstenen voor een volwassene bejegening op vlak van seksualiteit. Genieten van nabijheid, vast gehouden te worden maar ook andere vast te kunnen houden.

Vroegere stoornissen op dit vlak kunnen leiden tot het feit dat nabijheid vermeden wordt of niet wordt toegelaten, dat van nabijheid niet genoten kan worden; dat behoeftes niet geuit kunnen worden.

Vanuit deze betekenis is seksualiteit een heel breed begrip. In het algemeen verstaat men er onder: de behoefte van genot van het eigen lichaam, alleen of in relatie met een medemens.

Seksualiteit is niet beperkt tot genitale, seksuele gedragingen het sluit eveneens hetero-, homo- en autoerotische belevenissen bij in.

Wanneer we deze opvatting delen dan moeten ze ons heel erg bewust zijn over het feit, dat lustvol lichamelijk contact in de brede zin van het oord eveneens seksuele aspecten heeft of kan hebben.

Welke betekenis heeft deze overtuiging voor ons dagelijkse omgang met intimiteit?

De opvatting dat seksualiteit is aangeboren, betekent in eerste instantie dat alle mensen ongeacht de ernst van de beperking tot seksuele waarnemingen in staat zijn.

Ik denk dat ze het hierover allemaal wel eens zijn. Ieder van ons kent ook mensen met een ernstig meervoudige beperking het recht op seksuele lichamelijke waarnemingen toe.

Maar hoe zien we dit concreet in realiteit?

Seksualiteit van mensen met een ernstige meervoudige beperking, lijkt in veelvoudig opzicht die van Freud beschreven in fantele seksualitetsbeschrijvingen. Zij is autoerotisch en dus enkel op het eigen lichaam betrokken.

Seksuele waarnemingen van die aard zijn dus niet gericht op een partner in de zin van genitale seksualiteit. Maar let wel, zij kunnen wel degelijk door contact opgewerkt of versterkt worden. Het volwassen lichaam van de persoon met een beperking zal alle vormen van seksuele reacties tonen, zoals bij ieder van ons.

Hierbij is het van groot belang dat de begeleider zich heel erg bewust is van het feit, dat seksuele gewaarwordingen geen enkel verband houden met zijn eigen lichaam, maar wel degelijk de aanleiding kan zijn. Het is niet gemeenschappelijk beleefde seksualiteit maar een eenzijdig fenomeen.

Een heel duidelijk afgebakende grens van persoonlijke ontsteltenis (betrokkenheid) mag in geen geval overschreden worden.

Een persoon met een ernstige meervoudige beperking is in het algemeen niet op de hoogte van de in het algemeen gehanteerde ethische voorstellingen of de gangbare gedragscodex in deze samenhang. Zijn levenswerkelijkheid wordt in sterke mate bepaald door waarnemingen van zijn lichaam.

Hij voelt wel degelijk of iets al dan niet aangenaam is. Seksuele waarnemingen worden in het algemeen als positief ervaren, vandaar het gericht opzoeken en ervan genieten.

De waardering hieromtrent volgt door de omgeving. Mensen met een ernstig meervoudige beperking zijn erop aangewezen, dat hun gedragingen ook op seksueel vlak herkent en toegestaan worden.

Maar juist hier is het van belang grenzen te bieden. Waarbij zich hieromtrent vele grondliggende vragen stellen.

De elementaire ervaringen, die de seksuele belevingsmogelijkheid van een mens beïnvloedt, zijn voor ieder van ons van toepassing. Hierbij is de aanwezigheid van een mogelijke beperking van geen belang.

Een ander belangrijk onderdeel is het levensverhaal van elke begeleider, die elk op hun manier het eigen lichaam beleefden en opgroeiden met een verscheidenheid van normen en waarden.

Als deze ervaringen brengen zij mee en bepalen hun wereldbeeld. De geschiedenis van hun eigen lichaam bepaald het karakter van de handelingen.

De toegang naar de eigen seksualiteit beïnvloedt hun mogelijkheid, seksuele waarnemingen bij anderen te observeren en mogelijk toe te laten.

Hiervoor hebben we geen objectieve graadmeter ter beschikking, die precies impliceert wat goed en fout is. In een intieme situatie in het bijzonder, is er slechts de mens met zijn beperking met zijn heel individuele waarnemingen en behoeftes en de individuele begeleider, die moet beslissen wat hij kan en wil mogelijk maken.

Van grond weg zou het voor begeleiders zo moeten zijn, dat zij niet meer van zich eisen, zonder zelf op dat moment schede te nemen. Hiervoor is het noodzakelijk de eigen positie zelfkritisch te bevragen en voor zichzelf grenzen duidelijk afbakenen.

Duidelijke afspraken hieromtrent binnen het team zijn hiervoor onmisbaar. Unanimititeit is van belang wat betreft de manier van benadering. Wat niet wil zeggen dat van elke teamlid een bijzonder vorm van intimiteit mag gevraagd worden.

Dit is absoluut niet zinvol en waarschijnlijk niet realiseerbaar, maar duidelijke afspreken voorkomt misverstanden.

Want naast persoonlijke mogelijkheden en beperkingen bestaat bijkomen het gevaar van **grensoverschrijding naar misbruik** toe.

Te recht wordt op intimiteit ter bescherming van mensen met een ernstig meervoudige beperking nauw toegekeken en beoordeeld.

Wanneer spreken we van hulpverlening en wanneer van misbruik?

Steeds dan wordt een grens overschreden wanneer bejegening in welke vorm ook, tot bevrediging van eigen behoeftes dient. Dit geldt voor alle maar in hoge mate voor lichamelijke benaderingen en verzorgingen. Hierover bestaat en algemene overeenstemming.

Toch is de vraag op welke manier de intieme sfeer van elk individu kan beschermd worden, moeilijk te beantwoorden.

Wat betreft de lichamelijke verzorging, is het vooraf mogelijk een duidelijk kader te scheppen. Deze handelingswijzen zijn meetbare aan hand van een aantal criteria.

Maar desondanks wordt snel duidelijk, dat binnen het vooropgestelde kader individuele keuze moet gemaakt worden, die de bijzonderheid van het individu benaderen. In soortgelijke situaties is een hoge graad aan empathisch vermogen noodzakelijk. En de bereidheid de routine van het alledaagse fantasievul te doorbreken.

Een grensbepaling van lichamelijke intimiteit is niet de grootste uitdaging, maar wel wanneer een kader moet worden geschept voor de zowel emotionele als psychische sfeer.

Hier wordt snel duidelijk dat verschillende interpretaties mogelijk zijn afhankelijk van de context. Maar we zijn het er allemaal wel over eens dat, **intieme sfeer voor ieder van ons veel betekenis heeft.**

De woorden “ **intieme sfeer**” kunnen we aan verschillende gebieden linken. Hierbij denken wij vooral aan de media die foto's nemen van bekende mensen en deze publiceren. Het gerecht staat hun het recht toe op een intieme sfeer.

Vanaf een bepaalde leeftijd declareren kinderen vaak hun eigen kamer tot ouderlijke zone. Zij hebben nood aan eigen ruimte en bepalen graag zelf de afstand voor de mensen uit hun naaste omgeving. Een overschrijding van deze

grens kan een reactie uitlokken. Wie ooit zelf met een dergelijke situatie werd geconfronteerd heeft notie van het belang van “ **eigen ruimte**”.

Door middel van ruimtelijke afstand wordt getracht een ongewenst binnen dringen in de intieme sfeer te verhinderen, emotionele afstand wordt door het lichaam gegarandeerd. Het recht hierop wordt duidelijk meegedeeld.

Maar dat verandert niets aan het feit, dat we de grondliggende behoefte hebben ons emotioneel verankert te weten. Meer nog, de zekerheid hebben dat er mensen zijn, met wie wij een vertrouwde, dichte en zelfs een intieme relatie hebben, maakt onze angstloze drang tot vrijheid pas mogelijk.

De mogelijkheid, **zelfstandig grenzen af te tasten en te definiëren**, wint na mate we ouder worden steeds meer aan betekenis de beleving van **autonomie** is een belangrijk onderdeel.

Mensen met een ernstige meervoudige beperking hebben deze mogelijkheid slechts in beperkte mate. De mogelijkheid tot zelfstandig een ruimtelijke afstand te verwezenlijken en een duidelijke verbale begrenzing vast te leggen is vaak beperkt.

Daarnaast wordt hun belevings- en waarnemingswereld in hoge mate beïnvloed door lichamelijke. Zij hebben dus nood aan een bijzondere vorm van nabijheid.

Waarom tracht men dus te herkennen, dat de intieme grens van een mens met een ernstige meervoudige beperking op een ongewenste manier is overschreden?

Hun uitingen maken een juiste interpretatie vaak moeilijk. Bezwarend is het feit, dat juist die grenzen voor ieder mens verschillend zijn en afhankelijk van stemmingen op dat moment.

Een daadwerkelijke overschrijding van deze grens is niet meetbaar en maakt het eventueel gevolg niet meteen tastbaar.

We kennen allemaal mensen die veel sneller geïrriteerd zijn of zich gestoord voelen dan de anderen. Mogelijke reacties zijn afkeer van toenaderingspogingen, die in het algemeen door iedereen worden geaccepteerd.

Ook kinderen welke in mindere mate zijn beperkt maar des te gevoeliger zijn, reageren niet zelden met agressie, wanneer een poging tot toenadering wordt ondernomen. Hierbij heeft misschien zelfs nog geen fysieke aanraking plaats gevonden en toch leidt dit tot irritaties of misverstanden.

Het is dus geen vanzelfsprekendheid een gedefinieerd antwoord te formuleren op de vraag van nauwgezette afstand en nabijheid. Ze stelt zich steeds opnieuw. Om toch een gepast antwoord te vinden is ervaring een empathisch vermogen noodzakelijk.

De vraag op welbepaalde afstand en nabijheid is een onderwerp wat door de eeuwen heen mensen bezig hield. Archimedes (287-212 v. christus) voelde zich

kennelijk gestoord door zijn schaduw, die op zijn tekening viel. Zijn woorden “stoor mijn cirkels niet”, wordt tot op vandaag geciteerd wanneer iemand te dichtbij komt.

Wanneer is het van belang de intieme sfeer te vrijwaren en wanneer heeft de andere toch mogelijks baat bij een voorzichtige poging tot toenadering. We zijn ons ervan bewust dat angst steeds een mechanisme van afweer oproept. Vandaar dat het een doel kan zijn deze angst heel behoedzaam te overwinnen.

We kunnen ettelijke voorbeelden oproepen, waarbij een mogelijke poging tot toenadering afweer, ontstemming en of geroep tot gevolg heeft. Niet zelden, nog voor we de persoon in kwestie daadwerkelijk hebben aangeraakt. Dit maakt dat we alle dagen opnieuw mogelijke handeling moeten wikken en wegen.

In communicatie met mensen met een ernstige meervoudige beperking mengen zich in grote mate emotionele alsook lichamelijke nabijheid. Tenslotte is een intensief contact enkel via het lichaam te realiseren. Ieder van ons is op de hoogte van dit gegeven via Basale Stimulatie.

Maar we zijn ons er tevens van bewust, dat intieme momenten niet enkel beleefd kunnen worden door extreem lichamelijke nabijheid.

Soortgelijke situaties zijn we niet in staat om te plannen. Want in een relatie waar veel vertrouwen is gegroeid, is een aftasten van afstand en nabijheid steeds opnieuw noodzakelijk.

Dis is zeker veeleisend, maar draagt er tevens toe bij nieuwsgierig te blijven en niet te verstarren in de dagelijkse routine.

Besluit

Zoals ik in het begin van deze bijscholing mee deelde, heeft intimiteit vele facetten. Ze kan op verschillende niveaus worden beleefd. Zij kan bv beleefd worden door gelijke partners die een gemeenschappelijke taak vervullen of gemeenschappelijk musiceren, maar ook op momenten van totale overgave.

Zij kan ontstaan bij geconcentreerde toenadering maar men kan deze tevens als geschenk ontvangen.

Intieme momenten ontstaan altijd wanneer het 2 mensen lukt op één moment op eenzelfde intensieve manier waar te nemen waarin de ene de ander kan bereiken. Deze zijn steeds gekenmerkt door overgave zij het in een werksituatie, een te vervullen taak en medemens of enkel een waarneming.

Vaak zijn het situaties van slechts enkele ogenblikken. Toch moeten we trachten soortgelijke situaties op te zoeken want zij maken het leven zowel voor de mensen die ons zijn toe vertrouwd, alsook voor ons zelf, rijker.

Wij maken momenten mogelijk van intensieve gemeenschappelijke belevenissen. In de rol die ons is toebedeeld als begeleider, pedagoog en therapeut zijn we in geen geval vragende partij. Integendeel wij creëren en geven. Toch ook wij mogen ontvangen.

In het begin van deze bijeenkomst deelde ik mee dat intimiteit binnen ons werk met mensen met een meervoudige beperking vaak eenzijdig gekleurd is. Op dit eigenste moment wil ik jullie mee geven dat dit niet de gehele waarheid omvat. Wij brengen ons en onze eigenheid mee in vele situaties door middel van onze extreme aandacht, toewijding en de bereidheid tot nabijheid.

Intieme momenten raken ons die van binnen en schenken ons kostbare ongenblikken van existentiële intensiteit. Wezenlijk in deze samenhang is, dat we deze niet gebruiken om onze eigen behoeftes te bevredigen en/of dat we ons in de innigheid van het moment laten meeslepen.

Het welzijn van personen met een meervoudige beperking kan steeds centraal. Wat niet betekent dat kleine geluksmomenten van een geslaagde bejegening ons niet deugd mogen doen. Tenslotte geven zij een duidelijk teken dat wij in ons opdracht geslaagd zijn.

Ursula Büker, vertaling door Claudia Schmeltzer